

Мина М. ЂУРИЋ*
Универзитет у Београду
Филолошки факултет

Оригинални научни рад
Примљен: 4. 3. 2025.
Прихваћен: 13. 6. 2025.

МЕЂУНАРОДНЕ НОМИНАЦИЈЕ ПИСАЦА СРПСКЕ И ЈУЖНОСЛОВЕНСКИХ КЊИЖЕВНОСТИ ЗА НОБЕЛОВУ НАГРАДУ

Како, према процедурама рада Нобеловог комитета, временски распон за сагледавање отвореног архива номинација за Нобелову награду мора да буде педесет година удаљен од актуелног тренутка, тј. у конкретно разматраном случају могуће је да буде анализиран закључно са 1974. годином, у контексту доступних података ово истраживање је нарочито усредсређено на разматрање тога ко су били међународни предлагачи писаца српске и јужнословенских књижевности. У каквим су поетичким релацијама према делима номинисаних били инострани предлагачи опуса стваралаца српске и јужнословенских књижевности? Да ли их и како српска и друге јужнословенске културе памте? На које начине би могла да се одреди поезика рецепције српске и јужнословенских књижевности у другим литерарним традицијама управо имајући у виду светски оквир канона номинација за Нобелову награду? Проматрајући ова питања, истраживање показује какву су улогу имали и преводи дела српске и јужнословенских култура у процесима мотивације иностраних предлога, као и каква историја међународне рецепције српске и јужнословенских књижевности може да се опцрта кроз оптику и динамику номинација за Нобелову награду.

Кључне речи: Нобелова награда, међународне номинације, писци српске и јужнословенских књижевности.

Процес номинација за Нобелову награду за књижевност подразумева организовану, припреману и промишљену процедуру која се током деценија предлагања кандидата за одликовање у 20. и 21. веку све више развијала, постајући на тај начин драгоцен и релевантан извор за сагледавања и тумачења историје светске књижевне сцене и њених проучавања које ова награда непрекидно подстиче и активно ангажује (уп. *Nomination and Selection*).¹ О

* mina.djuric@fil.bg.ac.rs; <https://orcid.org/0000-0002-9960-8360>

¹ Ради прегледне евидентираниости коришћених извора, међу којима су и они доступни на мрежи, у парентезама су наведени параметри који упућују на одговарајуће референце, као и на подразумевану дигиталну грађу, истакнуту на крају овог рада.

какој је врсти комплексности реч, најбоље потврђује и чињеница да је прве године доделе Нобелове награде за књижевност (1901) било тридесет седам номинација (NA 1901),² док је до тренутка закључења овог истраживања, у отвореном архиву предлога, који је нужно пола века удаљен од актуелног момента (уп. *Nomination and Selection*), за годину 1974. било заведено чак сто осамдесет осам номинација (NA 1974). Узимајући то у обзир, а у миљеу јавно доступних података о номинованим и номинаторима, истраживачко тежиште овог рада усмерено је на дискусије поводом тога ко су током назначених седам деценија били међународни предлагачи писаца српске и јужнословенских књижевности, какве су поетичке и естетичке релације успостављали према литерарним остварењима номинованих, на које начине су деловали на рецепцију српске и јужнословенских књижевности у другим традицијским ареалима, те како су уписани у историје проучаваних литерарних релација, истовремено битно утичући и на популаризације превода књижевних текстова јужнословенских простора у свету.

Прва номинација књижевника јужнословенских култура, песника Пенча Славејкова из Бугарске, била је инострана, начињена 1912, баш у години песникове смрти, а потекла је од слависте Алфреда Јенсена, који је био позициониран у блиским круговима тадашњег Нобеловог института Шведске академије (NA Slavejkov 1912). Иако се даље номинације писаца јужнословенских књижевности надовезују 1917. предлагањем Ивана Вазова,³ затим настављају номинацијама Јосипа Косора 1926, 1927. и 1939. године, Ивана Грозева 1928. и 1929, Иване Брлић Мажуранић 1931, 1935, 1937. и 1938. године, Јелисавете Багрјане 1943, 1944, 1945, 1969, те предлозима усмереним ка Браниславу Петронијевићу 1941. и 1947. године, кроз прву половину 20. века, осим примера Пенча Славејкова (NA Slavejkov 1912), ауторе јужнословенских литература за награду предлажу номинатори који припадају истоветном културном простору, и то Вазова Иван Д. Шишманов, професор историје књижевности на Универзитету у Софији и писац (NA Vazov 1917); Косора кроз године прва два пута Бранислав Петонијевић (други пут је поновљена номинација, према процедури коју је установио Нобелов комитет), професор филозофије на Универзитету у Београду (NA Kosor 1926; NA Kosor 1927), а трећи пут Бранко Поповић, професор историје уметности на Универзитету у Београду и сликар (NA Kosor 1939); Грозева предлаже историчар књижевности Михаил Арнаудов 1928. године, што је поцедурално пребачено за 1929. годину (NA Grozev 1928; NA Grozev 1929); Ивану Брлић Мажуранић прве две године номинује Гавро Манојловић, професор историје на Универзитету у Загребу (NA Brlic Mazuranic 1931; NA Brlic Mazuranic 1935; Narančić Kovač,

² Обележја у парентезама која се односе на Архив номинација (Nomination Archive) приказана су уз скраћеницу NA, затим уз наведено презиме номинованог/номинованих (према форми која је заведена у Нобеловом архиву), потом следи презиме номинатора, те година номинације (подаци зависе од онога шта конкретна грађа посредује), док се упутница ка извору са потребним подацима налази у листи референци којом се овај текст и закључује.

³ О томе да ли се и на које начине неке од номинација писаца српске и јужнословенских култура уклапају у проматрање потенцијалне утицајности канона Нобелове награде која се (не) смеје в. Ђурић 2024: 223–224, 227.

Zima 2014: 355–424), потом поред њега и Алберт Балаза, професор филозофије и естетике на Универзитету у Загребу (NA Brlic Mazuranic, Manojlovic 1937; NA Brlic Mazuranic, Bazala 1937; NA Brlic Mazuranic, Manojlovic 1938; NA Brlic Mazuranic, Bazala 1938; Narančić Kovač, Zima 2014: 355–424); Јели-савету Багрјану између 1943. и 1945. предлаже Стефан Младенов, лингвиста са Универзитета у Софији (NA Bagriana 1943; NA Bagriana 1944; NA Bagriana 1945), односно 1969. то чини књижевница Ана Каменова (NA Bagriana 1969), док су Петронијевића прве године номинирали књижевни критичар Марко Цар и Владета Поповић (NA Petronievic, Car 1941; NA Petronievic, Popovic 1941), а друге само Владета Поповић, професор енглеске књижевности на Универзитету у Београду (NA Petronievic 1947). Из наведеног управо може и да се закључи да током првих деценија номинација писаца српске и јужнословенских литерарних сцена за Нобелову награду за књижевност углавном изостају предлози који би потекли са других културних простора, што имплицитно сведочи и о статусу шире стручне рецепције литературе овог ареала на међународној сцени, која се и у том правцу значајније интензивирала у првим деценијама друге половине 20. века.

Номинације писаца опцртаних културних простора у другој половини 20. века настављају се и 1958. године, када је Савез књижевника Југославије предложио Мирослава Крлежу као првог номинираног и Иву Андрића као другог (NA Krleza/Andric 1958). О томе како је дочекана ова вест и обележен истакнути тренутак, сведочи и чланак објављен у листу *Борба*, 15. фебруара 1958. године, у коме се, између осталог, наводи и да се „[ј]угословенска страна [...] досад није послужила правом да предлаже кандидате за Нобелову награду” (*Борба* 1958а),⁴ што очито није сасвим прецизан податак када се узме у обзир претходно приложено, а који је пак могао да се поткраде као потенцијална дезинформација из перспективе чињенице да би номинације требало да буду чуване у тајности барем пола века од предлога (уп. *Nomination and Selection*). Пошто су назначени предлози из 1958. године ипак одјекнули у јавности, Живко Милић о овим номинацијама као о изврсном догађају пише и следећег дана у *Борби*:

„Шведски академици могу да буду збуњени: можда ће понеки тешко изговорити имена са тврдим и бројним конзонантима... Али, и то се десило. Југословенска страна, која се досад није користила правом да предлаже кандидате, сада је, за овогодишњу Нобелову награду, предложила два писца – Мирослава Крлежу и Иву Андрића. После Никоса Казанцакиса, још два имена са Балкана посегла су да поделе литерарну славу Буњина, Хамсуна, Хемингвеја, Лакснаса, Черчила, Камија...” (Милић 1958; подвлачење М. Ђ.).

Скоро да у извесном дисбалансу делује новинарска обавештеност која досеже до информација да је Никос Казанцакис био међу номинираванима (Милић 1958), а из потоњих перспектива отвореног архива потврђује се да су предлози били достављани у периоду између 1947. и 1957. године (NA Kazantzakis 1947–1957), дакле, и непосредније до тренутка веома блиског

⁴ Аутор рада посебно захваљује Задужбини Иве Андрића на доступним материјалима периодичних публикација који се тичу анализиране теме.

објављивању чланка (Милић 1958), али да нису постојала ни евентуална наслуђивања поводом потенцијалних података о номинацијама српских и јужнословенских књижевника пре, током и убрзо након Другог светског рата, које, додуше, нису потицале од удружења са назначених простора, него пре свега од појединаца, те су и према принципима тајности могле додатно да остану непознате (уп. *Nomination and Selection*). Ипак, очигледно је да се контекстуализација околности номинација 1958. године сагледавала из другачије визуре, односно кроз актуелизовање промена које су захватиле целокупно друштво:

„Били смо за свет, углавном, нација храбрих. Али, то више није и не може бити амбиција овог титовског времена, мада је можда његов почетак и његова основа. Сав смисао наших напора јесте да се коначно почнемо бавити и другим стварима које нису само у вези са храброшћу” (Милић 1958).

Имајући у виду наговештени оквир, расветљава се евидентна намера и медија разматраног времена да подвуку важност и утицајност ових номинација у доменама свеопштег социјалног прогреса (Милић 1958), при чему се кроз потоња истраживања која се баве овим тренутком представља и извесна неуобичајеност, а то је да „[p]redlog Saveza književnika glasi da bi [Андрић – прим. М. Ђ.] nagradu trebalo da podeli sa hrvatskim piscem Miroslavom Krležom” (Martens 2020: 217). Иако је понекад номинатор могао да има сродан предлог, као, на пример, кад је 1947. Никос Бис, професор модерне грчке књижевности, сугерисао да би предложени Сикелианос и Казанцакис требало да поделе евентуалну награду,⁵ такве нису биле уобичајене пропозиције у оквирима одлука, о чему сведоче и (не)посредни осврти Естерлинга које Мартенс, према протоколарним забелешкама са заседања из 1959. и 1960. године, преноси: „’Podela nagrade se odbija, ali se ukazuje na posebnu ocenu Andrića.’ [...] ’Pored principijelnih sumnji u predlog da se nagrada podeli, Komitet je mišljenja da ovo dvoje mladih pisaca nije na istom nivou, i da Andrić sam za sebe može da polaže pravo na više pažnje” (Martens 2020: 218).⁶ Мартенс је, вероватно, имао увида како у предлог Савеза књижевника Југославије, тако и у одређене извештаје Нобеловог комитета, где је поводом номинација 1958. године, према Мартенсовим наводима, закључено и следеће: „’Iz veštačenja proizlazi da su ova dva mlada pisca [Андрић и Крлежа – прим. М. Ђ.] dostigla uspehe dostojne poštovanja, ali i da će u narednim godinama sa svojim snažnim maštovitim talentom još dobiti na značaju, te ih stoga treba naročito zapamtiti” (Martens 2020: 217). Не само што поменуто из 1958. имплицитно сведочи и о критеријуму година живота и рада које потенцијално додатно кандидују

⁵ Уп.: „Nikos Bees also nominated A. Sikelianos (entry 1947: 8), and suggests that the Prize be possibly shared by Sikelianos and Kazantzakis” (NA Kazantzakis 1947).

⁶ Иначе, тип напомене о подели награде, каква је заведена код Казанцакиса, не стоји ни у једној од четири заједничке номинације Крлеже и Андрића, евидентиране као поднете од стране Савеза књижевника Југославије, а јавно дигитално доступне у оквирима базе Нобеловог комитета (уп.: NA Kazantzakis 1947; NA Krleza/Andric 1958; NA Krleza/Andric, The Yugoslavian Author's Society 1959; NA Krleza/Andric, The Yugoslavian Author's Society 1960; NA Krleza/Andric, The Yugoslavian Author's Society 1961).

будућег добитника (уп. Martens 2020: 217) већ се у доменима и претходно наведених одломака из протокола Комитета који следе 1959. и 1960. године (уп. Martens 2020: 218) наговештавају и извесне промене, подстакнуте већ 1959. годином, када је уз номинацију Крлеже и Андрића од стране Савеза књижевника Југославије (NA Krleza/Andric, The Yugoslavian Author's Society 1959), за Андрића пристигао још један предлог, и то је означило прву инострану номинацију овог писца, коју је начинио Жорж Лисјани, професор славистике на Универзитету у Бордоу (NA Andric, Luciani 1959; уп.: Ђорђевић Мироња 2020: 107, 139; уп. Martens 2020: 221; Ђорђевић Мироња 2023: 69).

Лисјани се у својим свестраним бављењима разгранатим славистичким областима (уп. Luciani 1958; Luciani 1963a; Luciani 1963b: 148) кроз године пре номинације Андрића за Нобелову награду прилежно посвећивао преводилачким делатностима усмереним ка Андрићевим књигама, о чему сведочи и вођена кореспонденција између писца и преводиоца (Ђорђевић Мироња 2023: 45–91), као и проистекли преводи Андрићевих дела (уп. Andritch 1956), односно и њихова тумачења (Luciani 1959). Према подацима о сусрету Андрића и Лисјанија 1951. године у Сарајеву, истанчаности слојевитих дијалога у писмима при процесима превођења Андрићевих дела, Лисјанијевом обавештењу упућеном Андрићу о пристиглом позиву професорима у Бордоу да се начини предлог за добитника Нобелове награде 1959. године, као и његовом оствареном настојању да номинује Андрића, односно Лисјанијевим честиткама упућеним Андрићу поводом Нобелове награде (Ђорђевић Мироња 2023: 45–46, 69, 49, 75), јасно може да се увиди колико је комплексан однос у сарадњама успостављен између писца и његовог предлагача за Нобелово одликовање. Управо је на ове начине постављена и проучавана релација између номинираног и номинатора можда и један од највернијих показатеља тога како би широко и далекосежно могла на међународној сцени да делује оваква врста промоције одређеног опуса, видљивог и у канону књижевних предлога за Нобелово признање.

За 1960. годину Андрић је добио две иностране номинације – Херија Мортинсона и Ејвинда Јонсона (NA Andric, Martinson 1960; NA Andric, Johnson 1960), а управо су ови Андрићеви предлагачи 1974. године били проглашени добитницима Нобелове награде за књижевност (Martinson 1974; Johnson 1974). О Андрићевом сусрету са Јонсоном 9. децембра 1961. године, дан пре уручења Нобелове награде, промтно је извештавао Дечермић у *Борби*:

„Иначе, први шири контакт са шведским писцима Иво Андрић је имао на јучерашњем пријему који је у његову част приредио у својој вили стокхолмски издавач Бонијар. [...] Ту је Иво Андрић дуже времена провео у разговору са истакнутим писцем Ајвидом Јонсоном [Ејвиндом Јонсоном – прим. М. Ђ.] кога је Андрић, одмах по доласку у Стокхолм, означио као једног од својих шведских литерарних фаворита” (Дечермић 1961).

Веома је вероватно да је Андрић имао прилике да се информише или и упозна са Јонсоновим делом захваљујући и преводу романа *Олоф се смијеши животу*, објављеном 1957. године (Johnson 1957), док је управо Јонсон опредељен као „pisac” да „za Nobelov komitet sastavlja procenu kvaliteta Andrićevih

dela isključivo na osnovu njihovih nemačkih i francuskih prevoda” (Martens 2020: 218). Дакле, и у овом контексту више је него евидентно да је Андрић био посвећен успостављањима иностраних сарадњи, те да је са онима који су га на међународној сцени пратили, кад год је то било могуће, развијао познанства како путем информисања о раду, тако и кроз одржавања извесних контаката, којима је унеколико и гранао аспекте заједничког деловања, а чиме се подвлаче и перспективе интернационалне репутације, несумњиво значајне и за рецепцију српске и јужнословенских књижевности у свету. Све наведено је, вероватно, доприносило и околностима да се о Андрићу као о потенцијалном кандидату за награду говорило и у евентуалним пробраним круговима дискусија које је Нобелов комитет водио у годинама пре доделе признања (уп. *Oslobođenje* 1960; Martens 2020: 218–219), посебно имајући у виду да су у том периоду, управо захваљујући и преводилачком раду Гун Бергман, и током 1960. године Андрићева остварења бивала све присутнија на шведском говорном подручју, као што је то пример са романом *На Дрини ћуприја* (Andrić 1960a), а уз њега и подстакнутом рецепцијом овог Андрићевог дела у Шведској (Lindman 1960), односно преведеном приповетком „Бајрон у Синтри” (Andrić 1960b: 12, 34; уп. Martens 2020: 218). О 1960. години и растућем значају Андрићевог стваралачког гласа у шведском миљеу понешто казује и чланак објављен у листу *Ослобођење* 24. октобра 1960. године, када се поводом признања за Сен-Цона Перса наводе и другачија предвиђања једног иностраног листа:

„Odluka švedske akademije predstavljala je prilično iznenađenje za današnji popodnevni list *Afton bladet* koji se opširno osvrće na ovogodišnje kandidate za ovu veliku književnu nagradu. U današnjem izdanju štampanom prije objavljivanja odluke ovaj list donio je opširan članak pod naslovom 'Tri glavna kandidata za Nobelovu nagradu su: Jugosloven Andrić, Nijemac Bel i Englez Grin'. Jugosloven Ivo Andrić, kaže se u članku, ima veliki broj ozbiljnih zagovornika i na njega se računa kao na najozbiljnijeg kandidata za ovogodišnju Nobelovu nagradu. Ispod ovog opširnog članka list je u zadnji momenat ipak uspio da ubaci vijest o odluci švedske akademije” (*Oslobođenje* 1960; уп. Martens 2020: 219).

Очигледно је оваква врста наговештених прилика (уп. *Oslobođenje* 1960) додатно поспешила околности које су установиле простор да се и следеће године пажња у шведским академским круговима изнова посвети Андрићевом делу. Андрића је поред Крлеже 1961. године предложио Савез књижевника Југославије, али је Андрић поред тога имао и неколико иностраних номинација, које су начинили Елизабет Хил, Ленарт Брајтхолц и Јоханес Едфелт (NA Andrić, Hill 1961; NA Andrić, Breitholtz 1961; NA Andrić, Edfelt 1961; NA 1961; уп. Martens 2020: 221). Елизабет Хил је и у то време пре свега била позната и цењена као један од првих професора на Одсеку за словенске студије у Кембриџу, отвореном након Другог светског рата, а њено приступно предавање на тему „Зашто су нам потребне студије славистике?” (Hill 1950) умногоме је подвукло деликатност тренутка почетком педесетих година 20. века када је западноевропску средину било посебно значајно упутити у студије словенских делова Европе (Mazour 1952: 149–151). Иако је превасходно била усредсређена на изучавања и предавања руске књижевности, управо

су њена номинација Андрића 1961. године за Нобелову награду (NA Andrić, Hill 1961), као и, нпр., потоњи текст о Александру Белићу (Hill 1976: 67–73), сведочанство о потреби да се ширина словенских култура представи у контекстима проматрања других филолошких баштина (Hill 1950; Mazour 1952: 149–151). Док је Ленарт Брајтхолц као шведски историчар књижевности уз своју прву номинацију упућену ка Андрићу (NA Andrić, Breitholtz 1961), у наредним годинама номиновао и Сартра – 1963, и два пута Неруду – 1965. и 1966. године (NA Breitholtz 1961–1966), Јоханес Едфелт је на српским и јужнословенским културним пољима био препознат пре свега као песник и преводилац, а управо је он 1973. године предложио и Ејвида Јонсона за Нобелову награду за књижевност (NA Johnson 1973), што представља још један вид потенцијалне споне са Андрићевим делом, а Андрићеве номинаторе очито квалификује и као истакнуте посреднике међу различитим сферама литерарних баштина (NA Andrić, Edfelt 1961). Потврду о значају наведених оквира међународне рецепције Андрићевог рада, све снажније развијане и на шведској културној сцени, у свом обраћању на церемонији доделе награде Андрићу 1961. године нагласио је и Естерлинг, стални секретар Шведске академије, при томе истичући и следеће:

„Нобелова награда за књижевност додељена је ове године југословенском писцу Иви Андрићу, који је у својој земљи признат као романописац изузетног угледа, а који је последњих година стицао све ширу публику како је све више његових дела преводио на стране језике. [...] Са великим задовољством Шведска академија одаје признање вама као достојном представнику језичког подручја које се до сада није појавило на листи лауреата.”⁷

Веома сродни аспекти који се тичу иностраних препознавања дела номинисаних писаца наведени су и у чланку *Борбе*, где је пренет и део предлога који је већ 1958. године за Крлежу и Андрића приложио Савез књижевника Југославије, а овде је донекле назначен и кроз посредовања Марка Констренчића:

„Кад смо сазнали да су са југословенске стране за Нобелову награду предложени Крлежа и Андрић, – рекао је др Констренчић, – свесрдно смо поздравили настојање Савеза књижевника да се овој двојци ода заслужено признање. *Пријатно је сазнање да Крлежине драме данас доживљавају велике успехе у Француској и Мађарској, као и то да се Андрићева дела превode широм света. То нам даје за право да верујемо да дела ових наших књижевника нису непозната светској јавности.*

Високе оцене о стваралаштву југословенских кандидата садржане су и у образложењу предлога који је Савез књижевника упутио Шведској академији за књижевност. Тамо се, поред осталог, истиче да су „оба писца доиста прворазредне вредности и светским размерама одмерене”, за које се „с правом може рећи да их као знамените писце није прихватила само југословенска јавност, него су као такви добили завидна признања и од критике и од читалачке публике многих других земаља” (*Борба* 1958б; подвлачења М. Ђ.).

⁷ Уп.: “The Nobel Prize in Literature has been awarded this year to the Yugoslav writer, Ivo Andric, who has been acknowledged in his own country as a novelist of unusual stature, and who in recent years has found an increasingly wide audience as more and more of his works have come to be translated. [...] It is with great satisfaction that the Swedish Academy honours in you a worthy representative of a linguistic area which, up to now, has not appeared on the list of laureates” (Österling 1961). Уколико није другачије назначено, превод је начинио аутор рада.

О значају тако континуираног присуства дела у другој средини сведочи и *Њујорк тајмс*, подвлачећи глас који је, и поред неразјашњених трагичних околности, додатно допринео Андрићевој награди 1961. године, управо имајући у виду и пређашње номинације, а посебно и важност растућих рецензијских котирања Андрићевих дела и током 1960. године:

„Др Андрић, први Југословен који је освојио неку Нобелову награду, током неколико година био је кандидат за награду за књижевност. [...] Његову кандидатуру ове године подржао је покојни Даг Хамаршелд, који је током свог мандата као генерални секретар Уједињених нација био и активан члан Шведске академије. Господин Хамаршелд је свој избор саопштио писмом пре него што је погинуо када се његов авион срушио у Ндоли, Северна Родезија, 18. септембра. [...] Нобелова награда за мир за 1961. годину постхумно је додељена Дагу Хамаршелду” (Wiskari 1961: 1, 8).⁸

Управо прилике према којима су Андрићева дела била све заступљенија у преводима, као и претпоставка да је 1961. године пажња била посебно усмерена и ка култури која до тада није имала представнике међу награђенима (уп. Österling 1961), Андрића су издвојила од деведесет три номинована ствараоца, при чему су те године међу предложеним били и Карен Бликсен, Хаксли, Сеферис, Стајнбек, Толкин, Бел, Сартр, Пидал, Фрост, Кавабата, Шолохов, Одн, што сачињава само део списка номинованих на коме се издвајају и неки од потоњих добитника Нобелове награде (уп.: Österling 1961; NA 1961). Утисак да се признањем које се додељује Андрићу начинило вишеструко посредништво међу културним сферама изразио је кроз најаву Андрићевог говора приликом доделе признања и Лилјестранд:

„Као што је мост на Дрини спајао Исток и Запад, тако и ваше дело важи за спону, која повезујући културу ваше земље са културама других делова наше планете, представља задатак достојан дипломате који је уједно и велики писац.”⁹

Узимајући све наведено у обзир, делује и да су други номиновани за Нобелову награду за књижевност са јужнословенских простора, а међу њима у првом реду и Мирослав Крлежа, (не)посредно рефлектовали свест о потенцијалној важности интернационалних предлога, те су постепено ситуације у вези са номинацијама хотимично или нехотице у том смеру све више и инклинирале (уп. NA Krleza 1958–1974). И после 1961. године Савез књижевника Југославије настављао је да предлаже Мирослава Крлежу за награду, и то је чинио сваке године између 1962. и 1965, да би 1966. Крлежа добио прву међународну номинацију, а предлагач је био Гунар Јакобсон, професор словенских језика на Универзитету у Гетеборгу, познат и по изучавањима

⁸ Уп.: “Dr. Andric, the first Yugoslav to win any Nobel award, has been a candidate for the literature prize for several years. [...] His candidacy this year was supported by the late Dag Hammarskjöld, who, during his tenure as Secretary General of the United Nations, was an active member of the Swedish Academy. Mr. Hammarskjöld made his choice known by letter before he was killed when his plane was crashed in Ndola, Northern Rhodesia, on Sept. 18. [...] The Nobel Prize Peace for 1961 was awarded posthumously to Dag Hammarskjöld” (Wiskari 1961: 1, 8).

⁹ Уп.: “Just as the bridge on the Drina brought East and West together, so your work has acted as a link, combining the culture of your country with that of other parts of our planet, a task, well worthy of a diplomat, who is also a great author” (Liljestrand in Andrić 1961).

балтословенских језика (Jacobsson 1958), који је ову номинацију за Крлежу поновио и 1971. године (NA Krleza 1966; NA Krleza 1958–1974). Јакобсон је уз Крлежу у тим годинама номиновао Ахматову и Гомбровича 1966, а 1971. и Ружевича (NA Jacobsson 1966–1971). Док име Крлежиног номинатора, као и код још неких предложених, попут Одна, Буњуела, Целана, Неруде и других, није било забележено у списку Нобеловог комитета за 1968. годину (NA 1968; NA Krleza 1968), Крлежини предлагачи током 1969. и 1970. године били су са јужнословенских простора (NA Krleza 1958–1974), и то 1969. историограф Грга Новак (NA Krleza, Novak 1969), као и Марјан Матковић, књижевни стваралац и проучавалац, посебно посвећен и драмским делима (NA Krleza, Matkovic 1969), те књижевници Ерик Кош (NA Krleza, Koš 1969) и Мира Михелич (NA Krleza, Mihelič 1969), а Матковић је исти предлог, усмерен ка Крлежи, начинио и 1970. године (NA Krleza, Matkovic 1970), чему се придружила и номинација списатељице Јаре Рибникар (NA Krleza, Ribnikar 1970). Оваква врста умножених предлога за Крлежу у назначеном периоду управо је допринела наредном стадијуму номинација који је, уз наведени Јакобсонов предлог 1971. године, подразумевао и неколико њих посвећених Крлежи 1972, 1973. и 1974. године од стране Нобеловог комитета (NA Krleza 1958–1974). Ипак, према отвореном архиву, увиђа се да је између прве две међународне номинације за Мирослава Крлежу (уп. NA Krleza 1958–1974) инострани предлог за Нобелову награду за књижевност 1969. године пристигао и за књижевника и проучаваоца Тона Смердела, а да га је начинио Ван дер Берк, професор словенских студија Универзитета у Бохуму (NA Smerdel 1969), што све сведочи о томе колико је на међународној сцени после Андрићевог Нобела све интензивније био постављен акценат препознавања писаца јужнословенских простора, а што ће, највероватније, нарочито обележити и динамику предлога током последње три деценије 20. века.

До момента закључивања овог истраживања, према јавно доступном архиву номинација, отвореном закључно са 1974. годином, уочава се да је Мирослав Крлежа био предлаган од стране Нобеловог комитета Шведске академије три пута у периоду од 1972. до 1974. године, што попуњава број од евидентираних двадесет номинација за овог аутора, чињених сваке године осим 1967. у интервалу између 1958. и 1974. године (NA Krleza 1958–1974). Овај број у досадашњем контексту доступно видљивих номинација са јужнословенских простора несумњиво је надмашен само примером предлога које је имао Јосип Броз Тито, а који се после једне номинације 1963. године (NA Bro[t]z 1963), указује као посебно интензиван управо 1973, када Тито добија чак четрдесет четири номинације за Нобелову награду за мир, међу којима су и предлози чланова немачког, шведског, финског, норвешког парламента (NA Broz 1973), што, очито, и према временским блискостима бива у одређеним подударностима управо са номинацијама Мирослава Крлеже (NA Krleza 1958–1974). Уз то, последње две године грађе која је за сада доступна у отвореном архиву, можда и као извесно изненађење у односу на претходно опцртан контекст, доноси још предлога за проматране области културе: наиме, 1973. и 1974. године номиниран за Нобелову награду за књижевност

био је и Миодраг Булатовић, и то је први пут учинио Ален Филип, а друга номинација потиче од Данске академије (NA Bulatovic 1973–1974). Ален Филип је у улози професора и представника Данске академије током 1972. и 1973. године био предлагач у пет номинација, при чему је четворицу аутора номиновао 1973, када је уз Миодрага Булатовића, између осталих, предложио и Вистана Хјуа Одну (NA Philip 1972–1973; NA Bulatovic 1973), док је Данска академија, колико је до сада видљиво према доступном отвореном архиву, начинила свега три номинације до 1974, све три управо те године, а Булатовић је као предложен био у друштву са Борхесом и Моналеом (NA Det Danske Akademi 1974; NA Bulatovic 1974). Дакле, у том смислу се и запажа колико се, како деценије Нобелове награде одмичу, издавају и прилике у којима су предлагачи писаца српске и јужнословенских књижевности не само појединци из иностраних научних и наставних центара него и истакнути колективи академских кругова, односно читавих међународних институција, што додатно указује на интензивирањем степена препознавања овдашњих списалачких култура на литерарним сценама изван земље, посебно у другој половини 20. века.

Када се има у виду све претходно у раду размотрено, може да се закључи да су међународни предлагачи писаца српске и јужнословенских књижевности за Нобелову награду поседовали изузетно широк и продубљен утицај на рецепције књижевних дела ових култура у другим литерарним срединама, пре свега свестрано суделујући у процесима превода текстова оних које су потом и номиновали, а са којима су неретко били и у сарадничким контактима, односно пратећи токове рецепција сегмената њихових опуса и све снажнијих освајања нове читалачке публике у Европи и свету. Читава мрежа литерарних саговорништава између интернационалних предлагача и номинованих писаца српске и јужнословенских књижевности открива многе велуре књижевних мотивација иностраних предлога, а посебно јасно опцртава и динамички калеидоскоп међународних одјека дела стваралаца српске и јужнословенских књижевности, који је неумитно осликавала и оптика номинација Нобелове награде, док је врло вероватно да ће и отварања архива у временима која следе показати за тумачења нове интригантне момените међународне рецепције српске и јужнословенских књижевности.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА

Борба 1958а: „Андрић и Крлежа: југословенски кандидати за Нобелову награду”, *Борба*, 15. фебруар 1958.

Борба 1958б: „Академци подржавају кандидацију Крлеже и Андрића за Нобелову награду”, *Борба*, 24. фебруар 1958.

Дечермић 1961: Б. [Богдан] Дечермић, „Данас ће Иви Андрићу бити предата Нобелова награда”, *Борба*, 9. децембар 1961.

Ђорђевић Мироња 2020: Биљана Ђорђевић Мироња, „Андрићева свечана 1961. година”, у: Branko Tošović, ur., *Kriopoetika Iva Andrića i ruskih no-*

belovaca, Graz: Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität; Banja Luka: Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske; Beograd: Svet knjige, Nmlibris, 107–140.

Ђорђевић Мироња 2023: Биљана Ђорђевић Мироња, „Мајстор и преводилац: Иво Андрић и Жорж Лисјани”, *Свеске Задужбине Иве Андрића*, год. 42, св. 40, октобар 2023, 45–91.

Ђурић 2024: Мина Ђурић, „Колико Нобелова награда припада књижевности која се (не) смеје?”, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 53/2, *Хумор и сатира у српској књижевности*, 219–231.

Милић 1958: Живко Милић, „Зашто не!”, *Борба*, 16. фебруар 1958.

*

Andrić 1960a: Ivo Andrić, *Bron över Drina*, översättning från serbokroatiskan av Gun Bergman, Stockholm: Bonnier.

Andrić 1960b: Ivo Andrić, „Byron i Sintra: novell av Ivo Andric”, översättning av Gun Bergman, *Vi: veckotidningen som äges av sin läsekrets*, Årg. 47, nr 48, 26. nov. 1960, 12, 34.

Andrić 1961: Ivo Andrić, „Banquet speech”, 1961, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/prizes/literature/1961/andric/speech/> (15. 1. 2025).

Andritch 1956: Ivo Andritch, *Il est un pont sur la Drina: chronique de Vichégrad*, traduit du serbocroate par Georges Luciani, Paris: Plon.

Hill 1950: Elizabeth Hill, *Why Need We Study the Slavs?*, Cambridge: Syndics of the Cambridge University Press.

Hill 1976: Elizabeth Hill, „Сећања на Александра Белића”, у: Михаило Стевановић, ур., *Зборник радова о Александру Белићу*, Београд: САНУ, 67–73.

Jacobsson 1958: Gunnar Jacobsson, *L'histoire d'un groupe de mots balto-slaves*, Göteborg [Dist.: Almqvist & Wiksell]: [Stockholm].

Johnson 1957: Eyvind Johnson, *Olof se smiješi životu* [sa švedskog preveo Josip Tabak], Zagreb: Kultura.

Johnson 1974: Eyvind Johnson – Facts, 1974, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/prizes/literature/1974/johnson/facts/> (15. 1. 2025).

Lindman 1960: Stig Lindman, „Bron över Drina”, *Västerbottens Folkblad*, 23. sept. 1960.

Luciani 1958: Georges Luciani, *Les Étapes de la renaissance slave: essai de vue d'ensemble*, Bordeaux: Faculté de lettres, Institut d'études slaves.

Luciani 1959: Georges Luciani, *À propos de la traduction française du Pont sur la Drina d'Ivo Andritch*, Bordeaux: Faculté des lettres et sciences humaines, Institut d'études slaves.

Luciani 1963a: Georges Luciani, *Panslavisme et solidarité slave au XIXe siècle. La Société des Slaves Unis (1823–1825)*, Paris: Institut d'études slaves.

Luciani 1963b: Georges Luciani, „Georges Luciani, professeur à la Faculté des Lettres et Sciences humaines de Bordeaux: *L'idée de réciprocité et de solidarité slaves dans les littératures du XIXe siècle, à propos du 'Livre de la Genèse du peuple ukrainien'*”, *Revue des études slaves*, tome 42, fascicule 1–4, 148.

- Martens 2020:** Mihael Martens, *U požaru svetova: Ivo Andrić – jedan evropski život: biografija*, prevela sa nemačkog Valeria Fröhlich, Beograd: Laguna.
- Martinson 1974:** Harry Martinson – Facts, 1974, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/prizes/literature/1974/martinson/facts/> (15. 1. 2025).
- Mazour 1952:** Anatole G. Mazour, „Review: Elizabeth Hill, *Why Need We Study the Slavs?* Published by the Syndics of the Cambridge University Press, 1950, 40 pp.”, *The American Slavic and East European Review*, Vol. 11, No. 2, April 1952, 149–151.
- Narančić Kovač, Zima 2014:** Smiljana Narančić Kovač, Dubravka Zima, „Nominacije Ivane Brlić-Mažuranić za Nobelovu nagradu”, *Libri & Liberi*, 3 (2), 355–424.
- NA 1901:** Nomination Archive, 1901, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/list.php?prize=4&year=1901> (15. 1. 2025).
- NA 1961:** Nomination Archive, 1961, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/list.php?prize=4&year=1961> (15. 1. 2025).
- NA 1968:** Nomination Archive, 1968, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/list.php?prize=4&year=1968> (15. 1. 2025).
- NA 1974:** Nomination Archive, 1974, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/list.php?prize=4&year=1974> (2025).
- NA Andrić, Breitholtz 1961:** Nomination Archive, Ivo Andric, Nominator Breitholtz, 1961, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=17982> (15. 1. 2025).
- NA Andrić, Edfelt 1961:** Nomination Archive, Ivo Andric, Nominator Edfelt, 1961, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=17981> (15. 1. 2025).
- NA Andrić, Hill 1961:** Nomination Archive, Ivo Andric, Nominator Hill, 1961, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=17983> (15. 1. 2025).
- NA Andric, Johnson 1960:** Nomination Archive, Ivo Andric, Nominator Johnson, 1960, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=17980> (15. 1. 2025).
- NA Andric, Luciani 1959:** Nomination Archive, Ivo Andric, Nominator Luciani, 1959, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=16669> (15. 1. 2025).
- NA Andric, Martinson 1960:** Nomination Archive, Ivo Andric, Nominator Martinson, 1960, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=17979> (15. 1. 2025).
- NA Bagriana 1943:** Nomination Archive, Elisabet Bagriana, 1943, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=2510> (15. 1. 2025).
- NA Bagriana 1944:** Nomination Archive, Elisabet Bagriana, 1944, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=3180> (15. 1. 2025).

- NA Bagriana 1945:** Nomination Archive, Elisabet Bagriana, 1945, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=641> (15. 1. 2025).
- NA Bagriana 1969:** Nomination Archive, Elisabet Bagriana, 1969, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=20420> (15. 1. 2025).
- NA Breitholtz 1961–1966:** Nomination Archive, Nominator Breitholtz, 1961–1966, NobelPrize.org: https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show_people.php?id=12550 (15. 1. 2025).
- NA Brlic Mazuranic 1931:** Nomination Archive, Ivana Brlic Mazuranic, 1931, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=7349> (15. 1. 2025).
- NA Brlic Mazuranic 1935:** Nomination Archive, Ivana Brlic Mazuranic, 1935, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=9967> (15. 1. 2025).
- NA Brlic Mazuranic, Bazala 1937:** Nomination Archive, Ivana Brlic Mazuranic, Nominator Bazala, 1937, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=4551> (15. 1. 2025).
- NA Brlic Mazuranic, Bazala 1938:** Nomination Archive, Ivana Brlic Mazuranic, Nominator Bazala, 1938, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=5518> (15. 1. 2025).
- NA Brlic Mazuranic, Manojlovic 1937:** Nomination Archive, Ivana Brlic Mazuranic, Nominator Manojlovic, 1937, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=4521> (15. 1. 2025).
- NA Brlic Mazuranic, Manojlovic 1938:** Nomination Archive, Ivana Brlic Mazuranic, Nominator Manojlovic, 1938, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=5495> (15. 1. 2025).
- NA Broz 1973:** Nomination Archive, Josip Broz Tito, 1973, NobelPrize.org: https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show_people.php?id=17058 (15. 1. 2025).
- NA Bro[t]z 1963:** Nomination Archive, Josip Bro[t]z Tito, 1963, NobelPrize.org: https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show_people.php?id=12959 (15. 1. 2025).
- NA Bulatovic 1973–1974:** Nomination Archive, Miodrag Bulatovic, 1973–1974, NobelPrize.org: https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show_people.php?id=16764 (2025).
- NA Bulatovic 1973:** Nomination Archive, Miodrag Bulatovic, 1973, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=22966> (15. 1. 2025).
- NA Bulatovic 1974:** Nomination Archive, Miodrag Bulatovic, 1974, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=23880> (2025).
- NA Det Danske Akademi 1974:** Nomination Archive, Nominator Det Danske Akademi, 1974, NobelPrize.org: https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show_people.php?id=17976 (2025).

- NA Grozev 1928:** Nomination Archive, Ivan Grozev, 1928, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=9189> (15. 1. 2025).
- NA Grozev 1929:** Nomination Archive, Ivan Grozev, 1929, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=172> (15. 1. 2025).
- NA Jacobsson 1966–1971:** Nomination Archive, Nominator Jacobsson, 1966–1971, NobelPrize.org: https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show_people.php?id=14111 (15. 1. 2025).
- NA Johnson 1973:** Nomination Archive, Eyvind Johnson, 1973, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=23111&-mode=1973> (15. 1. 2025).
- NA Kazantzakis 1947:** Nomination Archive, Nikos Kazantzakis, 1947, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=3183> (15. 1. 2025).
- NA Kazantzakis 1947–1957:** Nomination Archive, Nikos Kazantzakis, 1947–1957, NobelPrize.org: https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show_people.php?id=4747 (15. 1. 2025).
- NA Kosor 1926:** Nomination Archive, Josip Kosor, 1926, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=8334> (15. 1. 2025).
- NA Kosor 1927:** Nomination Archive, Josip Kosor, 1927, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=623> (15. 1. 2025).
- NA Kosor 1939:** Nomination Archive, Josip Kosor, 1939, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=182> (15. 1. 2025).
- NA Krleza 1958–1974:** Nomination Archive, Miroslav Krleza, 1958–1974, NobelPrize.org: https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show_people.php?id=12404 (2025).
- NA Krleza 1966:** Nomination Archive, Miroslav Krleza, 1966, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=19157> (15. 1. 2025).
- NA Krleza 1968:** Nomination Archive, Miroslav Krleza, 1968, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=20370> (15. 1. 2025).
- NA Krleza/Andric 1958:** Nomination Archive, Miroslav Krleza, Ivo Andric, 1958, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=16645> (15. 1. 2025).
- NA Krleza/Andric, The Yugoslavian Author's Society 1959:** Nomination Archive, Miroslav Krleza, Ivo Andric, Nominator The Yugoslavian Author's Society, 1959, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=16668> (15. 1. 2025).
- NA Krleza/Andric, The Yugoslavian Author's Society 1960:** Nomination Archive, Miroslav Krleza, Ivo Andric, Nominator The Yugoslavian Author's Society, 1960, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=16726> (15. 1. 2025).
- NA Krleza/Andric, The Yugoslavian Author's Society 1961:** Nomination Archive, Miroslav Krleza, Ivo Andric, Nominator The Yugoslavian Author's Society, 1961, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=16799> (15. 1. 2025).

- NA Krleza, Koš 1969:** Nomination Archive, Miroslav Krleza, Nominator Koš, 1969, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=21424> (15. 1. 2025).
- NA Krleza, Matkovic 1969:** Nomination Archive, Miroslav Krleza, Nominator Matkovic, 1969, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=21423> (15. 1. 2025).
- NA Krleza, Matkovic 1970:** Nomination Archive, Miroslav Krleza, Nominator Matkovic, 1970, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=21510> (15. 1. 2025).
- NA Krleza, Mihelič 1969:** Nomination Archive, Miroslav Krleza, Nominator Mihelič, 1969, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=21425> (15. 1. 2025).
- NA Krleza, Novak 1969:** Nomination Archive, Miroslav Krleza, Nominator Novak, 1969, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=21422> (15. 1. 2025).
- NA Krleza, Ribnikar 1970:** Nomination Archive, Miroslav Krleza, Nominator Ribnikar, 1970, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=21511> (15. 1. 2025).
- NA Petronievic 1947:** Nomination Archive, Branislav Petronievic, 1947, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=6470> (15. 1. 2025).
- NA Petronievic, Car 1941:** Nomination Archive, Branislav Petronievic, Nominator Car, 1941, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=1417> (15. 1. 2025).
- NA Petronievic, Popovic 1941:** Nomination Archive, Branislav Petronievic, Nominator Popovic, 1941, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=1446> (15. 1. 2025).
- NA Philip 1972–1973:** Nomination Archive, Nominator Philip, 1972–1973, NobelPrize.org: https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show_people.php?id=16811 (15. 1. 2025).
- NA Slavejkov 1912:** Nomination Archive, Penco Slavejkov, 1912, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=8332> (15. 1. 2025).
- NA Smerdel 1969:** Nomination Archive, Ton Smerdel, 1969, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=20498> (15. 1. 2025).
- NA Vazov 1917:** Nomination Archive, Ivan Vazov, 1917, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/archive/show.php?id=160> (15. 1. 2025).
- Nomination and Selection:* Nomination and Selection of Literature Laureates, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/nomination/literature/> (15. 1. 2025).
- Oslobođenje* 1960: „Sent Džon Pers: dobitnik ovogodišnje Nobelove nagrade za književnost”, *Oslobođenje*, 24. oktobar 1960.
- Österling 1961:** Anders Österling, „Award ceremony speech”, 1961, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/prizes/literature/1961/ceremony-speech/> (15. 1. 2025).
- Wiskari 1961:** Werner Wiskari, „Yugoslav Author Wins Nobel Prize”, *The New York Times*, October 27, 1, 8.

Mina M. Đurić

INTERNATIONAL NOMINATIONS OF SERBIAN AND SOUTH SLAVIC LITERARY
AUTHORS FOR THE NOBEL PRIZE

Summary

According to the procedures of the Nobel Committee, the period for reviewing the open nomination archives must be fifty years removed from the present moment. In the specific case under consideration, analysis was possible until 1974. Within the context of available data, this research focuses particularly on examining who the international nominators of Serbian and South Slavic literary authors were. What kind of poetic or aesthetic relationship did these foreign nominators have with the works of the nominated Serbian and South Slavic writers? Do Serbian and other South Slavic cultures remember these nominators, and if so, how? In what ways can the poetics of reception of Serbian and South Slavic literature in different literary traditions be defined, especially in view of the global framework of the Nobel Prize nomination canon? In addressing these questions, the research shows the role that translations of Serbian and South Slavic works played in motivating international nominations, as well as the kind of history of international reception of Serbian and South Slavic literature that can be outlined through the lens and dynamics of Nobel Prize nominations.

Keywords: Nobel Prize, international nominations, Serbian and South Slavic literary authors.